

Högtidlighet och spelmansfröjd Minnet av C J Kjellman firades

Högkyrkligt ceremoniellt allvar och spjuveraktig spelmansfröjd präglade minnesstunden över Carl Johan Kjellman i Östra Vingåkers kyrka på söndagen. Dagens rollgästa stillbrytning svarade spelmansförbundets ordförande Gustaf Wetter för då han i sitt minnestal i kyrkan apropå spelmansglädje sade att en nykter spelman och en fuller präst fyller inte sina tjänster väl.

Minnesdagen inleddes med högmässa med nattvard. Kyrkoadjunkt Lars Ekrelus predikade. Tre spelmän spelade med i alla psalmer vilket gav en särpräglad stämning över gudstjänsten. Mässan avslutades med C J Kjellmans för Strängnäs domkyrka specialkomponerade Fantasi i C-dur, framförd första gången 1885 i Strängnäs domkyrka med kompositören vid orgeln.

C J Kjellman ville bli kyrkoorganist, fick inte bli det och kom hit. Östra Vingåkers församling har all anledning att vara sin sin kantor och klockare stor tack-samhet skyldig, sade kyrkoadjunkt Ekrelus, då han välkomnade till spelmännen till församlingen. Omedelbart efter högmässan vidtog minnesstunden som inleddes med att spelmännen spelade en koral upptecknad i Västra Vingåker på 1870-talet, den och de två andra melodierna de spelade var exakt desamma som de spelade vid prins Wilhelms be-

gravning. Så höll Gustaf Wetter minnestalet:

— Sörmland har haft den stora lyckan att ha många upptecknare av folkmusik, en av dem var smålänningen Carl Johan Kjellman, en påtagligt musikalisk och märkligt kyrkomusiker. Under stora försakelser och umbäranden tog han sin musikdirektörsexamen vid Musikaliska akademien i Stockholm 1854. Hans examina upptog något så ovanligt som fyra instrument, piano, orgel, klarinet och fiol. 1957 blev han folkskollärare, först i Nyköping därefter i Stora Malm, där han bildade en blåskvintett.

Det villar något tragiskt över Kjellman. Han fick inte vara den kyrkomusiker han ville vara utan måste syssla med profan musik. Det berodde på att han inte kunde få organisttjänsten i St. Malm som var besatt. När han inte kunde få den flyttade han till Sköldinge, blev klockare där och bosatte sig i Klockargården, hade lön under existensminimum, men följde inte prästerlig sed och gifte sig inte med Klockaränkan. Skapade Sörmlands första småskoleseminarium där.

Ar rädsla för alkoholism flyttade Kjellman till Östra Vingåker 1872. Han spelade ofta på bröllop och andra fester, blev bjuden på mycken dryck och valde Östra Vingåker då han som många andra ansåg att en nykter spelman och en fuller präst inte fyller sina tjänster väl. I 16 år var

han skollärare och 31 år organist i Ö. Vingåker, pensionerades 1903 och dog 1924, 92 år gammal. Hans krafter var obrutna in till ålderns höst, han hann med att arrangera mycket folklidigt enkel musik under sin levnad. När man spelar dem erfar man att det enkla inte alltid är det lätta men melodierna ger en mycket god bild av musikstilen för 100 år sedan. C J Kjellman var en ovanligt kunnig man men det var ett svalg mellan honom och bygdens spelmän. Vi är synnerligen tacksamma för att vi fått komma hit och vara med och hedra minnet av en stor man sade Wetter.

Högtiden i kyrkan avslutades med Tystbergavisan och så gick man i procession med krucifix och spelmansförbundets 100-åriga gamla vackra gula standar, som tillhört Per Johan Andersson i Floda och skänkt till förbundet av hans dotterson Arnold Lundqvist, Katrineholm, i spetsen ut till C J Kjellmans grav. Gustaf Wetter lade ned en lyra och kyrkoadjunkt Ekrelus bad en bön och stunden slöts med psalmen Härlig är jorden.

Efter högtiden samlades skaran hos Alvar och Majja Rosén på deras Johannesholm, ett rekonstruerat 1800-talshem just så som man hade det på slutet av 1800-talet i ett svenska bondehem och med massor av kungligheter i ram på alla rum denna 1800-talshem med musik från detta romantikens tidevarv homogeniserades skaran och spelmansens spjuveraktighet och prästens ceremoniella allvar upplöstes i ett för alla gemensamt äkta spelmansgemyt.

Alvar Rosén välkomsthälsade med att berätta om gården och nämnde särskilt sin glädje över pressens närvaro.

Gustaf Wetter talade och överlämnade från spelmansförbundet till makarna Rosén Karl den XIV Johan och hans gemål Desideria i ram. Prästen lämnade festen vid den glädje som präglade den bibliska berättelsen om en konung som ställde till bröllop för sin son. Spelmännen och kyrkan har sin glädje ur samma källa så han och tackade Gustaf Wetter och värfolket. Axel Andersjö från Katrineholm läste en dikt, Väggbonaden, och den gamle soldaten och spelmannen Gustaf Ek från Mostugan spelade på sin fiol sprittande melodier som bevis för att gamla takter sitter i.

Hedersordföranden i spelmansförbundet Seth Karlsson, fanns bland de särskilt inbjudna. Ett 60-tal deltog i den humor- glädje- och allvarsmättade minnehögtiden över C J Kjellman som slöts med dans på Alvar Rosén magnasinsloge.

Torun.

Med spelmansförbundets vackra gula buren av initiativtagaren och eldsjulen i förberedelserna för dagen spelmannen Alvar Rosén, krucifix buret av en ung gosse, Gustaf Wetter, på bilden nedliggande lyran på C. J. Kjellmans grav, och kyrkoadjunkt Lars Ekrelus drog processjonen ut på kyrkogården. Fallande höstlöv påminde om död och förgångelse men också om tacksamhet och glädje över vad den i anden rike C. J. Kjellman gav sin samtid och kommande tider.

Ordföranden och sekreteraren i Smålands spelmansförbund, civilingenjör Gösta Klemming, Sävsjö, och rektor Henry Halén, Vimmerby

Lagom till sin årsstämma i Gullringen på lördagen har Smålands spelmansförbund utgett ett häfte med småländska låtar. Häftet är i första hand ett verk av spelmansförbundets ordförande, civilingenjör Gösta Klemming, Sävsjö, tidigare verksam i Överum, som ända sedan 1945 rest och tecknat upp låtar. De sedan gammalt ett gott samarbete tid endast en bråkdel av dem han samlat in. Totalt rör det sig nämligen om ett tusental. Om spelmansförbundets resurser räcker är det inte omöjligt att det kommer ett nytt häfte med gammal småländsk musik till 20-årsjubileet om två år.

På lördagen höll spelmansförbundet årsmöte på Gullringens hotell och på söndagen gjorde man årets största samlade framträdande vid Södra Vi hembygdsfestens hembygdsfest i Örsåsa by. Där medverkade 30 av förbundets spelmän, förstärkta med sex intressebröder från Östergötland, och sätte färg på feststjärnorna. Smålandsspelmännen har sedan gammalt ett gott samarbete med Södra Vi hembygdsförening och det var tredje gången man medverkade vid en av dess hembygdsdagar, som denna gång förlagts till hemmansägare Gillis Gustafssons fruktträdgård, där drygt 500 perso-

Spelmansstämma satt

färg

på hembygdsdag

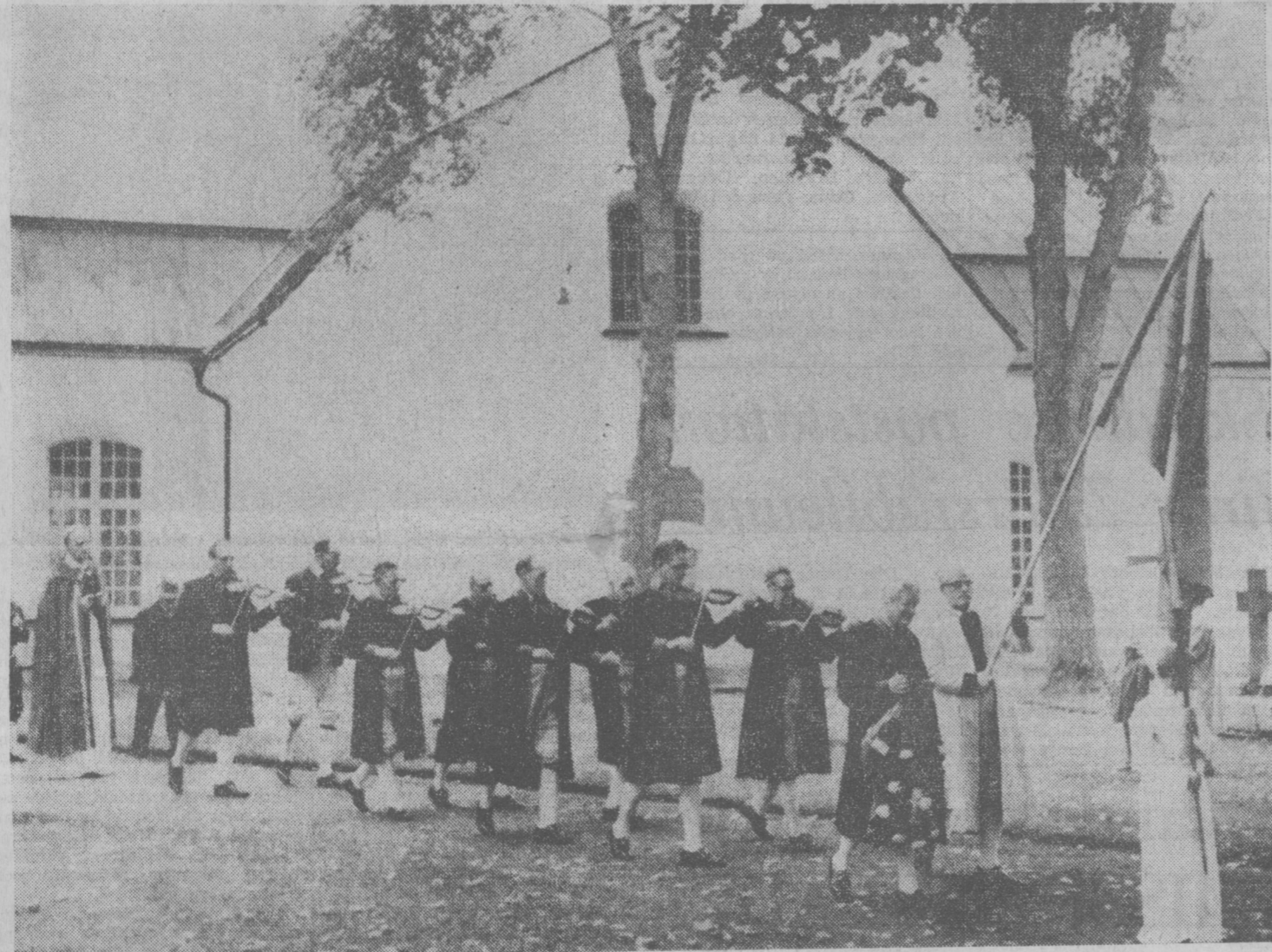
i Södra Vi

ner trivdes gott med både väder och program. Södra Vi blåsorkester blåste in festen och efter hälsningsord av landslagsman Carl-Erik Svensson var det uppmarsch för spelmansförbundet och Vimmerby folkdanslag — ett i högsta grad kulturellt program. Värddigt en hembygdsdag var också det föredrag rektor Walter Dahlén, Hökerum, höll om hem, hembygd och fosterland.

Smålands spelmansförbund har nu 90 medlemmar. Årsmötet gav styrelsen i uppdrag att särskilt satsa på det stundande 20-årsjubileet och på utgivandet av ytterligare ett läshäfte. I det nu utgivna har hr Klemming inte bara samlat de 50 låtarna utan, också arrangerat dem för två fioler och altfiol samt skrivit betydande kommentarer, som samtidigt utgör en intressant orientering om kompositörerna. Häftet är också illustrerat. Gösta Klemming har samtygigt på egen bekostnad gett ut ett häfte Elva glada låtar. Vid årsmötet läste han ur sin nyligen utgivna diktsamling Källsprång.

Hr Klemming omvaldes till ordförande och till styrelse i övrigt utsågs hr Erling Rudell, Bodafors, vice ordförande, Thorvald Eriksson, Vimmerby, kassör, Henry Halén, Vimmerby, sekreterare, och Bertil Bengtsson, Lidhult.

Värdig minneshögtid ägnad C J Kjellman Andakt, minnestal och kransnedläggning

Medlemmar ur Södermanlands spelmansförbunds styrelse, gamla veteraner som Arvid Johansson, som är en av förbundets stiftare, Seth Carlsson och Richard Larsson, Katrineholms spelmanslag samt ordföranden i Östergötlands spelmanslag, Bengt Carlsson var några av de som förutom församlingensborna deltog vid söndagens minneshögtid över musikdirektör

Carl Johan Kjellman i Östra Vingåker. Högtiden började med högmässa i Östra Vingåkers kyrka ledd av kyrkoadjunkt Lars Ekrellius. Kantor Silas Jakobsson assisterad av spelemän spelade minnesmusik. Därpå följde ett minnestal över Carl Johan Kjellman hållet av ordföranden i Södermanlands spelmansförbund Gustaf Wetter. Minnestelet beledsa-

gades av Tystbergavisan och kyrklig visa från Vingåker. Efter utläget ur kyrkan var det högtidlig procession till C. J. Kjellmans grav, där förbundet lade ned en krans till hyllning av Kjellmans minne och hans gärning. Slutligen samlades man på Johannesholm, där Maj och Alvar Rosén svarade för värdskapet. Det bjöds på kyrkkaffe och spe-

lades låtar av bl. a. C. J. Kjellman. Man bjöd också upp till dans. På bilden syns den högtidliga processionen. I tåten går en pojke med ett kors som heter Stefan Lakatos och efter honom följer fanbäraren Alvar Rosén, bredvid honom Gustaf Wetter med en krans i handen och efter kommer spelmanslaget. Sist i ledet syns kyrkoadjunkt Lars Ekrellius.

85-årig soldat och spelman...

— Var har du hållit hus? Varför har du inte talat om att du finns, sa Sörmlands spelmansförbunds ordförande Gustaf Wetter, Katrineholm, då han för första gången sammanträdde med 85-åriga soldaten och spelmannen Gustaf Ek, Mostugan, Forssa (bilden nedan), vid minneshögtiden över C. J. Kjellman i Östra Vingåker på sönda-

gen. Minnesstunden var präglad av högkyrkligt ceremoniell och spjuveraktigt spelmansfröjd och avslutades som sig bör med kaffe, skänklåtar, valser och polskor och dans på lövat magasin hos Alva och Maja Rosén på Johanneslund, en inspirerande 1800-talsmiljö som var en påminnelse om C. J. Kjellmans romantiska läggning och musik.

Spelmansförbundet håller minneshögtid över C. J. Kjellman

Musikdirektör Carl Johan Kjellman, född i Höreda i Småland år 1832, död i östra Vingåker 1924, var verksam som kantor och folkskollärare i Stora Malm, Sköldinge och östra Vingåker. Det var en mycket märklig man som haft stor betydelse för bygdens kultur- och musikliv i synnerhet i folkmusiken. Hela Kjellmans kvarlåtenskap har nu kommit i Södermanlands spelmansförbunds händer genom en donation av Kjellmans dotter, slöjdlärarynna Lydia Hasselberg. Hon avled i Björkvik 1985 och i hennes kvarlåtenskap fanns en mängd noter och annat av värde för spelmansförbundet som är mycket tacksamma över gåvan. Förbundet har i år beslutat sig för att hedra den skicklige musikdirektören genom att lägga ned en krans i form av en lyra på hans gravplats på Östra Vingåkers kyrkogård vid en minnesstund på söndag den 26 september.

Kallelse till denna minneshögtid sa från Vingåker nr 55 e-moll. Kl har gått till medlemmarna i för- 13 blir det högtidlig procession till bundets styrelse så ock till gamla Kjellmans grav, där förbundet veteraner som Halte Johan, Seth nedlägger en krans. Samtliga Carlsson, Richard Larsson och spelmän spelar därefter och om Ivar Boström. Samtliga medlem- vädret tillåter Kyrkliga visan nr mar i Katrineholms spelmanslag 51 i h-moll. deltagare liksom representanter Efter högtiden på kyrkogården för Närkes, Östergötlands och blir det samling på Johannesholm, Västmanlands spelmansförbund, där Maj och Alvar Rosén bjuder Alla kallade och inbjudna får ta på kyrkkaffe. Efteråt hålls sam- med sig hustru eller make eller spelning av Kjellmans, Widmark» andra närstående till högtiden och andra låtar så långa spelmän- som får följande program: nen har lust. Arrangörerna ber 10.30—10.45 samling i östra dock spelmännen att ta litet hän- Vingåkers kyrka. De två första syn till värdfolket annars lär da bankarna på höger och vänster si- inte ta mot några spelmän mer. I da längst fram i koret är reser- samband med detta besök hållet verade för spelmän med anhöriga. spelmansförbundets styrelse sam- Därefter följer högmässa. Kantor mantråde. Katrineholms spelmans- Jakobsson får hjälp av ett par lag övar på fredag i vanlig lokal*. spelmän med psalmerna. Omkring Spelmansförbundet hälsar alla* kl 12 hålles en kort presentation hjärtligt välkomna till minneshög- över C J Kjellman som beledsagas tiden över en av bygdens största av Tystbergavisan och Kyrklig vi- och främste musikutövare.